

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

**за изменение и допълнение на Закона за пряко участие на гражданите
в държавната власт и местното самоуправление**

*(обн., ДВ, бр. 44 от 2009 г.; изм., бр. 100 от 2010 г., бр. 9 от 2011 г., бр. 42
от 2012 г., бр. 20 и 66 от 2013 г., бр. 19 и 98 от 2014 г.)*

§ 1. В чл. 7, ал. 1 се създава изречение трето:

„При произвеждане на национален референдум и местни избори на една и съща дата общинските избирателни комисии изпълняват функциите по организирането на национален референдум на териториите на общините.“

§ 2. В чл. 9, ал. 1 думите „на територията на Република България“ се заличават.

§ 3. Член 13, ал. 4 се изменя така:

„(4) При установяване на несъответствия на подписката с изискванията на чл. 10, ал. 1, т. 5 или ал. 2, председателят на Народното събрание уведомява инициативния комитет и определя едномесечен срок за тяхното отстраняване.“

§ 4. В чл. 14 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

„(2) Президентът на Републиката определя дата за произвеждане на национален референдум след посочените в ал. 1 срокове, когато в едногодишен срок от датата на обнародване на решението на Народното събрание предстоят избори. В този случай националният референдум и предстоящите избори се произвеждат на една и съща дата.“

2. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

§ 5. В чл. 16, ал. 1 се създава изречение второ:

„В подкрепа на въпроса или въпросите на референдума и на алтернативната позиция могат да се регистрират партии, коалиции от партии и инициативни комитети.“

§ 6. В чл. 34, ал. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се ново изречение трето:

„В подкрепа на въпроса или въпросите на референдума и на алтернативната позиция могат да се регистрират партии, коалиции от партии и инициативни комитети.“

2. Досегашното изречение трето става изречение четвърто.

Заключителна разпоредба

§ 7. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“.

ВНОСИТЕЛИ:

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление

Пряката демокрация е една от формите за осъществяване на държавната власт. Референдумът на национално и местно ниво е най-популярната форма на участие на гражданите в управлението.

С предлаганите промени на Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление се цели улесняване на инициативите за произвеждане и ефективното участие на гражданите в референдуми. Предлага се уредба за съчетаване на национален референдум с избори, което ще позволи оптималното използване публичния ресурс при тяхното организиране и произвеждане.

Целта на промяната с § 2 е да се даде възможност за произвеждане на национален референдум на територията на Република България и извън страната. По този начин се разширява кръгът на гражданите с избирателни права, които пребивават извън територията на Република България и ще имат гарантирана възможност за участие. Въпросът или въпросите, които се поставят на национален референдум, засягат всички български граждани и е необходимо да им се осигури общо, равно и пряко участие в национален референдум.

С предлаганата в § 3 промяна ще се даде възможност на инициативен комитет (по чл. 10, ал. 1, т. 5 или ал. 2 от ЗПУГДВМС), който е внесъл в Народното събрание подписка с искане за произвеждане на национален референдум, да изпълни законовите изисквания по чл. 12, ал. 4 и ал. 6 от ЗПУГДВМС, ако са констатирани несъответствия. Законът трябва да се измени в посока, че се съдейства на гражданите, а не техните усилия да нямат резултат. Причините за несъответствия с изискванията на ЗПУГДВМС може да са както по отношение на непълноти в трите имена на гражданите, в ЕГН-та им или в техните адреси, така и по отношение напр. на повече от едно вписване на гражданин в подкрепа на искането. Предлага се кратък и разумен едномесечен срок, в който да бъде дадена възможност за отстраняване на онези несъответствия, които при проверката на ГД „ГРАО“ са били констатирани. Срокът ще тече за Инициативния комитет от момента на уведомяването му от председателя на Народното събрание.

Предлага се, в духа на съчетаване на пряката и представителната демокрация и в съответствие с конституционното правомощие на държавния глава по чл. 98, т. 1 от Основния закон, възможност за едновременно произвеждане на национален референдум и избори (§ 4). Това ще бъде допустимо в случай, че в едногодишен срок от вземане на

решение от Народното събрание за произвеждане на национален референдум, предстоят избори. Съчетаването на една дата на две форми на демокрация ще повиши активността на участие на гражданите в политическия процес.

Изборният кодекс не предвижда действащи за целия мандат на Народното събрание районни избирателни комисии. При самостоятелно произвеждане на национален референдум или при съчетаването му с местни избори няма действаща изборна администрация в изборните райони. При произвеждане на национален референдум на една и съща дата с избори за народни представители, членове на Европейския парламент от Република България или за президент и вицепрезидент на Републиката, районните избирателни комисии ще подпомагат организацията за произвеждане на референдума. При съчетаване на националния референдум с редовни общи местни избори се предлага функциите по организацията за подготовка и произвеждане на референдума да се възложат на общинските избирателни комисии на териториите на общините в страната (§ 1).

При произвеждане на национален референдум е необходимо да се проведе широк дебат сред гражданите и да се чуят аргументи „за“ и „против“ на поставения въпрос/въпроси. Това налага да се внесе яснота за субектите, които могат да се регистрират в подкрепа на въпроса/въпросите на референдума и на алтернативната позиция. С § 5 и 6 се предлага това да бъдат партии, коалиции от партии и инициативни комитети. Участието им дава възможност на субектите в политическия живот да изразят публично своите виждания по поставените на референдума въпрос/въпроси.

Усилията на Народното събрание за подобряване на правната уредба на референдумите ще даде възможност за по-широко гражданско участие и ще позволи оптимално изразходване публичен ресурс при организирането и произвеждането им. Пряката и представителната демокрация не са взаимно изключващи се форми. Тяхното съчетаване и едновременно упражняване е пълноценна реализация на народния суверенитет.

ВНОСИТЕЛ/И/: